

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova ulica 9
SI-1000 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

Mednarodni dan gora 2016: PLANINSKA KULTURA (poslanica PZS)

Planinska zveza Slovenije in njeno članstvo sta tesno povezana s kulturno razsežnostjo gorskih območij v Sloveniji in zunaj njenih meja. Prav področje planinske kulture je bilo močno izraženo že ob ustanovitvi Slovenskega planinskega društva. Osnovni namen njegove ustanovitve je bilo poleg obiskovanja gora prav ohranjanje »slovenskega značaja slovenskih gora«, kamor lahko štejemo ohranjanje slovenskih imen gora ter seveda odkrivanje in poudarjanje potrebe po ohranjanju specifičnih navad in običajev življenja prebivalcev v gorskih predelih, ki so izvirale iz potreb preživetja v gorskem svetu. Vse to, poleg doživetih literarnih prispevkov o hoji v gore, potopisov in drugih navdušujočih prispevkov o lepotah gorskega sveta, je bilo objavljeno tudi v leta 1895 ustanovljeni reviji Planinski vestnik, ki je bil, poleg številnih narodnozavednih in kulturnih prireditev, najbolj viden in verodostojen kronist in vsebinski spremljevalec kulturne dejavnosti SPD. Prav v tem času je bilo planinstvo zaradi širokega narodnozavednega in etičnega vpliva na poduhovljeno doživljanje narave prepoznano ne zgolj kot športno-rekreativna dejavnost, pač pa tudi kot pomemben del v slovenski identiteti in kulturi. Ob tem velja še posebej izpostaviti planinstvo kot dragocen del kulturne dejavnosti naših rojakov v zamejstvu, ki jim je bil pomemben steber pri ohranjanju slovenske identitete v času največjih raznarodovalnih pritiskov.

Čeprav so mnenja o tako imenovani skupni alpski kulturi na območju Alp deljena, pa nedvomno v zavedanju prebivalcev gorskih območij obstajajo skupni imenovalci, ki so bolj ali manj značilni za celotno območje in so v veliki meri zajeti tudi v Alpski konvenciji, katere podpisnica je tudi Slovenija. Med te nedvomno lahko štejemo prizadevanja za ohranjanje Alp in poseljenosti gorskih območij, omejevanje prometa in trajnostni razvoj turizma in rekreacije. Seveda pri tem ne gre prezreti številnih etnoloških in jezikovnih posebnosti prebivalstva v Alpah, ki bogatijo ta prostor in ga v globaliziranem svetu ohranjajo edinstvenega. Da gre za zavedanje o njegovi pomembnosti na področju kulture, dokazujejo uvrstitve Dolomitov pod okrilje Unescove kulturne dediščine in prizadevanja prebivalcev Chamonixa za umestitev tradicionalnega planinstva v ta svetovni nabor kulturnih znamenitosti.

Slovensko planinstvo in gorništvo je poleg pomembnih prispevkov na temeljnih področjih delovanja (koče, poti, izdaja zemljevidov, izobraževanje, alpinizem, gorsko reševanje, izletništvo ...) v slovensko kulturno zakladnico prispevalo številna dela na področju literature, slikarstva, filma in ne nazadnje Aljaževega stolpa na vrhu Triglava – kot enega izmed najbolj prepoznavnih simbolov slovenstva. S trdoživim izdajanjem Planinskega vestnika in finančnim, predvsem pa vsebinskim prispevkom k izgradnji in delovanju Slovenskega planinskega muzeja pa poleg številnih dejavnosti, ki jih izvaja v društvih, še naprej bogati kulturo prebivalcev pod Triglavom. Večino dejavnosti pri tem planinci opravimo prostovoljno, kar svojevrstno odraža kulturo odnosa planincev do dediščine preteklih rodov in predstavlja kažipot za delo mladim generacijam. Ob pojavu številnih dejavnosti, ki gorski svet dojemajo zgolj kot areno za njihovo izvajanje, bo v prihodnje kultura odnosa do narave na hudi preizkušnji. Ohranjati Triglavski narodni park z izvornim poslanstvom in kljub temu omogočiti sonaravni razvoj prebivalcev v njem, bo izziv ne samo planincem, pač pa tudi državi, ki do planinstva in do njegovih najvidnejših simbolov na področju kulture (Slovenski planinski muzej, Planinski vestnik in Aljažev stolp) ne kaže ravno odnosa, ki bi mu lahko rekli odgovoren in spoštljiv odnos do kulture.

Miro Eržen, podpredsednik Planinske zveze Slovenije